

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

Spała

Dokument przyjęty uchwałą
Rady Osiedla Spała

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI.....	1
DOKUMENT PRZYJĘTY UCHWAŁĄ	1
RADY OSIEDLA SPAŁA.....	1
WSTĘP.....	2
PODSTAWOWE INFORMACJE:	2
RYS HISTORYCZNY.....	4
WARUNKI GEOGRAFICZNE.....	6
<i>Klimat.....</i>	<i>7</i>
<i>Przyroda.....</i>	<i>7</i>
2. FUNKCJE JAKIE PEŁNI WIEŚ - JEJ WYGLĄD I POŁOŻENIE.....	9
1.LUDNOŚĆ.....	9
2.CHARAKTERYSTYKA MIESZKAŃCÓW ZE WZGLĘDU NA POZIOM WYKSZTAŁCENIA, ORAZ POCHODZENIE.....	9
3.TURYSTYKA.....	9
<i>Atrakcje turystyczne znajdujące się w okolicach Spały.....</i>	<i>11</i>
4.FUNKCJE WSI.....	13
5.TYP ZABUDOWY	13
6.INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	13
<i>Zaopatrzenie w wodę.....</i>	<i>14</i>
<i>Odprowadzanie i neutralizacja ścieków.....</i>	<i>14</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>14</i>
<i>System drogowy.....</i>	<i>14</i>
<i>System elektroenergetyczny.....</i>	<i>14</i>
<i>Telekomunikacja.....</i>	<i>15</i>
<i>Ciepłownictwo.....</i>	<i>15</i>
3. ANALIZA ZASOBÓW SOŁECTWA	15
4. UPROSZCZONA ANALIZA SWOT.....	17

Wstęp

Podstawowe informacje:

Wieś, położona nad Pilicą w województwie łódzkim, powiecie tomaszowskim, w gminie Inowłódz około 10 km na wschód od Tomaszowa Mazowieckiego. Ma charakter wczasowo-wypoczynkowy. Liczba ludności wynosi 425 osób – stan na dzień 31.XII.2004r.

Spała to znana miejscowość wypoczynkowa nad Pilicą na terenie dawnej Puszczy Pilickiej, obecnie Spalskiego Parku Krajobrazowego. Posiada dobre warunki klimatyczne. W jej okolicach odbywały się polowania w których uczestniczyli królowie polscy, carowie rosyjscy i prezydenci Polski Międzywojennej.

Celem opracowania Planu Rozwoju Miejscowości Spała jest sformułowanie strategii rozwoju wsi Spała, a przedmiotem jest:

- ✓ analiza zasobów sołectwa,

- ✓ analiza korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych sołectwa, oraz potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i mieszkańców,
- ✓ wizja rozwoju wsi, priorytety rozwojowe, cele i projekty.

Sołectwo musi dysponować Planem Rozwoju Miejscowości w celu wykorzystania w pełni istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym dostępu do środków pomocowych i funduszy centralnych.

Gmina Inowłódz posiada Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2013 zatwierdzony uchwałą Rady Gminy nr XXII/151/2005 z dnia 28 lutego 2005 roku. w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2013.

Rys historyczny

Dzieje Spały sięgają początku XVII wieku, a może nawet końca XVI. W XVIII wieku rozpoczęto eksploatację lasów. Wiemy także, że istniała tu w XVIII w. osada młynarska, która stała się zaczątkiem kurortu.

Natomiast w „Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich” wydanym w 1889 roku znajdujemy informację: „Spała to osada leśna z pałacykiem myśliwskim cesarskim i osada młynarska, położona w powiecie rawskim, gminie Lubochnia, parafii Inowłódz. W osadzie tej, wśród lasów leśnictwa rządowego Lubocheńskiego, wzniesiony został w 1884 roku piękny pałacyk myśliwski. Przy pałacu jest park, osada młynarska i osada włościańska”

W przewodniku: „Tomaszów, Spała i okolice” W. Rudza i J. Sosnowski piszą o początkach Spały: „Zamożny ród młynarzy Spałów, zapewne nigdy nie przypuszczał, że nazwisko jego kiedyś stanie się tak znane, a osada w której żyli goście będzie głowy ukoronowane. Na przełomie XVII i XVIII wieku młyn należał do Bartłomieja Spały, po nim zaś przeszedł na jego syna Marcina. W drugiej połowie XVIII wieku przy młynie urządzili Spałowie dodatkowo folusz. Starosta inowłodzki nękał Spałę ciągłymi procesami dążąc do ich ruiny, lecz świadom dawnych nadań i przywilejów Marcin Spała nie chciał ustąpić i wiódł ze starostą proces w Królewskim Sądzie Referendarskim. Około 1820 roku po śmierci Marcina Spały, jego syn Kacper uruchomił obok młyna tartak wodny i wybudował budynek „pilarza”

oraz dwa szalasy. W roku 1864 osada tartaczna całkowicie upadła. O jej dzierżawę począł ubiegać się przedsiębiorca Zajdler, lecz Spale sądzone były inne losy. Car Aleksander III będąc w tych lasach na polowaniu upodobał sobie Spałę i polecił wybudowanie na terenie osady młynarskiej pałacu myśliwskiego. Zajął się tym wielki łowczy dworu carskiego – hrabia Aleksander Wielopolski”.

Pałacyk zaprojektowany przez krakowskiego architekta Leona Mikuckiego, zbudowano po 1884 roku. Budowla ta miała murowany parter, zaś pierwsze piętro było drewniane. Parter mieścił pokoje dla świty. Na piętrze znajdowały się pokoje cara: gabinet, salon, sypialnia i jadalnia. Inne pokoje służyły gościom. Pałac posiadał narożne werandy i kryte przejście do budynku gospodarczego. Następcą Aleksandra III – car Mikołaj II także często przyjeżdżał do Spały (zwykle co 2 lata, aż do 1912 roku). W okresie tym w Spale urządzano carskie polowania, w których brali udział monarchowie z innych państw. Rezydencja letnia w Spale była wzbogacana i upiększana. Pod koniec XIX wieku urządzono wokół pałacu park angielski sadząc w nim drzewa sprowadzone z zagranicy. Zbudowano też hotele dla gości cara i domy dla służby, a ponadto kozackie koszary, elektrownię i wodociągi. W rezultacie w Spale powstał okazały zespół rezydencjalny. Ówczesny ogród założono wg projektu Waleriana Kronenberga, znanego planisty, który zaprojektował w tym czasie również rozległy ogród w Białowieży. O ile jednak plan założenia w Białowieży przetrwał do naszych czasów to projektu ogrodu spalskiego nie udało się odszukać.

Podczas I wojny światowej Niemcy urządzili w pałacu i innych obiektach Spały szpitale wojskowe, rekwirując większość wyposażenia pałacowego. Po wojnie uchwałą Rady Ministrów z lutego 1920 roku przekazano zabudowania Spały pod zarząd Ministerstwa Robót Publicznych stwierdzając, że mają one „... służyć do celów reprezentacyjnych Rzeczypospolitej (...) z uwagi na ich charakter przeznaczone są do użytku Naczelnika

Państwa”. Po raz pierwszy Józef Piłsudski odwiedził Spałę w 1921 roku. Bywał tu jeszcze kilka razy. W 1923 roku na zlecenie prezydenta Wojciechowskiego inż. Skórkiewicz projektuje drewnianą kaplicę w stylu zakopiańskim. Charakterystyczny dla Spały spiżowy żubr zostaje sprowadzony z Białowieży.

W latach 1923-26 często wypoczywał w Spale prezydent PR – Stanisław Wojciechowski. Częściej jednak odwiedzał Spałę Prezydent Ignacy Mościcki. Przyjeżdżał tu zwykle co tydzień na 2-3 dni, aby wypocząć, polować i pracować. Letnią rezydencję ciągle remontowano i rozbudowywano. Założenie ogrodowe z końca XIX wieku zostało w tym czasie częściowo przekomponowane i powiększone na podstawie projektu F. Szaniora i L. Danielewicza.

W latach 1922-24 w część lasu spalskiego w okolicy pałacu myśliwskiego został wkomponowany park wg projektu F. Szaniora, nieco rozszerzony i przebudowany w latach 30-tych przez L. Danielewicza.

II wojna światowa przyniosła pałacowi zagładę. Najpierw stał się on siedzibą wysokiego dowództwa Ost-Ober-Ost, a potem sztabu terytorialnego „Wehrkreiss G.G.”. W dniu wejścia do Spały wojsk radzieckich, tj. 17 stycznia 1945 roku, pałac został najpierw splądrowany, a następnie spalony.

Po zniszczeniach wojennych Spała stała się miejscowością wypoczynkową, na terenie której budynki dawnej rezydencji letniej przejął Fundusz Wczasów Pracowniczych. Od tego czasu na terenie dawnego parku powstało szereg nowych budynków zarówno mieszkalnych, jak i gospodarczych. Budowane one były jednak bez poszanowania historycznej kompozycji i w chwili obecnej większość z nich należy uznać za obiekty dysharmonizujące z zabytkowym zespołem rezydencjalnym.

Warunki geograficzne

Spała położona jest nad Pilicą (największy lewy dopływ Wisły) na skraju Puszczy Spalskiej. Otoczona ze wszystkich stron lasami, doskonale usytuowana pod względem komunikacyjnym. Znajduje się 120 km od Warszawy, 60 km od Łodzi. Miastem położonym

najbliżej Spały jest znajdujący się ok.10 km na zachód ponad 70-tysięczny Tomaszów Mazowiecki.

Klimat

Klimat lokalny i mikroklimaty obszarów sołectwa Spała cechują korzystne warunki klimatyczno – zdrowotne.

Charakterystyka klimatu:

- średnia roczna temperatura powietrza 7,7 °C,
- średnia temperatura dla stycznia -3,0 °C,
- średnia temperatura dla lipca +18,2 °C,
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych 585 mm,
- średnie zachmurzenie w skali od 0 do 8 – 5,
- średnia prędkość wiatru w m/s 2,5 (na omawianym terenie dominują wiatry z kierunku zachodniego, północno i południowo-zachodniego),
- pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 52 dni w roku,
- okres wegetacyjny trwa ok. 210 dni.

Przyroda

Spalski Park Krajobrazowy utworzony został w październiku 1995. Park stanowi obszar o dobrze zachowanych cechach krajobrazu naturalnego z bogatym i różnorodnym światem roślinnym i zwierzęcym. Obejmuje on dolinę rzeki Pilicy, wraz z najbardziej cennymi lasami spalskimi. Najbardziej atrakcyjny fragment doliny to przełomowy odcinek rzeki w okolicy Inowłódza.

Park i otaczająca go strefa ochronna o łącznej powierzchni 36.067 ha, zajmuje częściowo tereny gmin: Inowłódz, Poświętne, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki, Lubochnia, Czerniewice, Opoczno i Sławno. W granicach parku przeważają tereny leśne [54,4% pow.], lecz znaczny udział mają użytki rolne [35,6% pow.]. Pozostałe 7% powierzchni przypada na tereny zainwestowane i wody.

Rozległe lasy w środkowym biegu Pilicy coraz częściej nazywa się Puszcza Pilicką, choć nie mają one w rzeczywistości charakteru historycznej

Puszczy. Składają się z kilku kompleksów położonych po obu stronach Pilicy, przy czym największa ich część przypada na równinę Piotrkowską. Do najcenniejszych należą lasy Spalskie położone na lewym brzegu Pilicy na wschód od Tomaszowa Mazowieckiego.

Obecnie lasy Spalskie obejmują ok. 9000 ha powierzchni.

Panują tu młode drzewostany sosnowe, ale w paru miejscach można jeszcze widzieć imponujące starodrzewy sosnowe i dębowe. Najcenniejsze pozostałości dawnej Puszczy Pilickiej chronione są siecią rezerwatów. Są to :

Konewka - o pow. 99,11 ha (lasy dębowe);

Spała - o pow. 55,89 ha (grądy ze starymi dębami i sosnami);

Żądłowice - o pow. 138,79 ha (mozaika olsów i borów sosnowych);

Jeleń - o pow. 47,19 ha (lasy liściaste z jodłą);

Sługocice - o pow. 8,57 ha (żywiec dziewięciolistny w grądzie wilgotnym).

Na uwagę zasługuje las ze starym drzewostanem sosnowym, pod którym odnawia się las dębowy. Można tu widzieć sosny w wieku 150 - 180 lat, osiągające wysokość 35 m, z gonnymi pniami o przylegającej, płaskiej korowinie, wyróżniane czasem jako cenny ekotyp sosny spalskiej.

Na obszarze parku i jego strefy ochronnej 100 starych drzew, głównie dębów uznanych zostało za pomniki przyrody.

Dalszych ponad 100 okazów zakwalifikowano do objęcia ochroną.

Różnorodność warunków ekologicznych sprawia, że obszar Spalskiego Parku

Krajobrazowego cechuje bogactwo zasiedlających go gatunków zwierząt. Należy podkreślić występowanie dobrego pogłowia tzw. zwierzyny grubej, a zwłaszcza dzików, saren, jeleni szlachetnych i danieli.

Mało znanym faktem jest istnienie w leśnictwie Książ koło Smardzewic ośrodka hodowli żubrów o pow. 32,00 ha, utworzonego w 1934 r.

2. Funkcje jakie pełni wieś - jej wygląd i położenie

1. Ludność

Liczbę mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2004 r. oraz średnią gęstość zaludnienia przedstawia poniższe zestawienie:

Sołectwo	Ilość mieszkańców	Powierzchnia w km ²	Ilość mieszkańców na 1 km ²
Spała	425	24,85	16,9

2. Charakterystyka mieszkańców ze względu na poziom wykształcenia, oraz pochodzenie.

Mieszkańcy to głównie ludność rdzenna, której poziom wykształcenia kształtuje się w sposób następujący:

Wyszczególnienie	Wykształcenie				
	Wyższe	Średnie	Zawodowe	Podstawowe	Podstawowe (nieukończone i bez wykształcenia szkolnego)
Ludność w tym:	179	705	798	1234	303
- kobiety	91	410	322	648	208
- mężczyźni	88	295	476	586	95

Struktura ludności wg wykształcenia (stan na 31 grudnia 2003 roku) (dane UG Inowłódz)

Na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadna szkoła. Dzieci i młodzież do i z terenu sołectwa uczęszczają do szkoły w Inowłodzu (szkoła podstawowa oraz gimnazjum).

3. Turystyka

Sołectwo znajduje się na terenie bardzo atrakcyjnym turystycznie. W Spale znajdują się zabytki o bardzo ciekawej architekturze:

- drewniany kościółek z 1923 r. w stylu zakopiańskim,

- zabytkowy most żelbetonowy na rzece Pilicy,
- budynki osady pałacowej (resztki pałacu, dawne hotele itd.)
- w centrum Spały znajduje się park w stylu angielskim z wieloma egzotycznymi okazami drzew (zdjęcie nr 1),
- murowana wieża ciśnień z pocz. XX w. (zdjęcie nr 2),

Zdjęcie nr 1

Zdjęcie nr 2

- muzeum - Dom Pamięci Pomordowanych Leśników

Symbolem Spały jest naturalnej wielkości żeliwny posąg żubra, stojący w parku w centralnym punkcie osady.

Obecnie Spała znana jest przede wszystkim jako ośrodek sportu, rekreacji i wypoczynku. **Centralny Ośrodek Sportu** jest jednym z bardziej znanych w Europie. W skład kompleksu wchodzi kryte hale sportowe i basen, siłownię, gabinety odnowy biologicznej, gabinety krioterapii, korty i hotele.

Atrakcje turystyczne znajdujące się w okolicach Spały.

Jedną z atrakcji turystycznych jest znajdujący się w Inowłodzu romański kościół Św. Idziego. Kościół ten wystawił w roku 1082 Władysław Herman. Jest on murowany z kamienia polowego, znajdują się w nim małe półokrągłe okna i takie same drzwi. Kościół ten posiada okrągłą wieżę pokrytą czerwonym dachem w kształcie stożka, nad którym góruje duży czerwony krzyż.

Inną atrakcją Inowłódza są szczątki i ruiny zamku zbudowanego przez Kazimierza Wielkiego. Zamek w Inowłodzu zbudowany był na pagórku nad Pilicą w pierwszej połowie XIV wieku. Ściany zamku o kształcie czworoboku i mur, który niegdyś otaczał zamek, budowane były z cegły i kamienia kopianego. Zamek otoczony był dookoła rowami napełnionymi wodą. Broniły go także ramiona rozchodzącej się rzeczki i bagniste łąki. Zamek inowłodzki był warownią dość silną, która miała ważne strategiczne znaczenie.

W Inowłodzu znajduje się także parafia pod wezwaniem Św. Michała Anioła. Powstała ona około 1520 roku za czasów Zygmunta I. Zespół kościelny złożony był ze świątyni, dzwonnicy, szkoły i plebani. Do pamiątek historycznych znajdujących się w parafii inowłodzkiej można zaliczyć cudowny obraz Matki Boskiej Bolesnej. Obraz ten, pędzla nieznanego artysty, przedstawia Matkę Bożą ze złożonymi na piersiach rękami i oczyma na wół przymkniętymi. Z innych pamiątek znajdujących się w kościele można wymienić starożytny niewielki relikwiarz w stylu gotyckim, w którym oprawione są szczątki Św. Idziego, a także suknia z obrazu Matki Boskiej, rzeźbiona w drzewie, w której obraz był przeniesiony z kapliczki do Inowłódza.

Kolejną atrakcją gminy Inowłódz są lasy spalskie (znajdujące się w odległości 1 km od osady) umiejscowione po obu brzegach Pilicy tworzące rezerwat przyrody, gdzie ochronie podlega las liściasty. Ozdobą rezerwatu są dęby, których obwód dochodzi do 4 m. Jest to także wymarzone miejsce dla grzybiarzy i myśliwych.

4. Funkcje wsi.

- a) rekreacyjno-turystyczna
- b) mieszkalna

5. Typ zabudowy

Ulicówka, charakteryzuje się jednodrożną konstrukcją o zwartej zabudowie po obu stronach drogi.

6. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

W Spale znajduje się jedno z ujęć wody zasilających gminę Inowłódz w wodę. Ujęcie to ma wydajność 15 m³/d (prawobrzeżna część Spały).

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są wodociągi grupowe. Jakość wody jest dobra.

Odprowadzanie i neutralizacja ścieków

W Spale istnieje jedna z czterech oczyszczalni ścieków na terenie gminy – mechaniczno-biologiczna o przepustowości 220 m³/d.

W miejscowości Spała istnieje kanalizacja deszczowa.

Gospodarka odpadami

Na terenie Spały ma siedzibę Zakład Usług Komunalnych zarządzający składowiskami w Inowłodzu i Brzustowie, które gromadzą nieczystości stałe z terenu całej gminy.

System drogowy

Na układ komunikacyjny sołectwa Spała składają się następujące ciągi komunikacyjne:

Drogi krajowe:

- Nr 48 Tomaszów Mazowiecki – Spała – Inowłódz – Odrzywół – Radom

Drogi powiatowe:

- nr 30306 Konewka – Spała

oraz drogi gminne

System elektroenergetyczny

Urządzenia i sieci posiadają rezerwę możliwości dostarczania energii odbiorcą a zaopatrzenie w energię elektryczną nie stanowi problemu o decydującym znaczeniu dla rozwoju sołectwa.

Telekomunikacja

Sołectwo posiada dobrze rozwiniętą sieć telekomunikacyjną. W Spale znajduje się jedna z dwóch central telefonicznych istniejących na terenie gminy Inowłódz. Teren sołectwa obejmują swoim zasięgiem operatorzy telefonii komórkowej.

Ciepłownictwo

System ogrzewania oparty jest na indywidualnych paleniskach z użyciem paliw stałych. Sporadycznie występują instalacje centralnego ogrzewania oparte na oleju opałowym lub gazie Propan-Butan.

3. Analiza zasobów sołectwa

Analizę zasobów sołectwa przeprowadzono na podstawie danych statystycznych oraz informacji zgromadzonej przez mieszkańców podczas warsztatów na arkuszach analitycznych.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu bądź realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- ✓ środowisko przyrodnicze,

Plan Rozwoju Miejscowości Spała

- ✓ środowisko kulturowe,
- ✓ dziedzictwo religijne i historyczne,
- ✓ obiekty i tereny,
- ✓ gospodarka, rolnictwo,
- ✓ sąsiedzi i przyjezdni,
- ✓ instytucje, ludzie. organizacje społeczne.

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				+
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				+
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				+
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				+
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)				+
- osobliwości przyrodnicze				+
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)				+
- podłoże, warunki hydrogeologiczne				+
- gleby, kopaliny		+		
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe				+
- walory zagospodarowania przestrzennego				+
- zabytki				+
- zespoły artystyczne			+	
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				+
- święta, odpusty, pielgrzymki			+	
- tradycje, obrzędy, gwara				+
- legendy, podania i fakty historyczne			+	
- ważne postacie historyczne				+
- specyficzne nazwy		+		
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową		+		
- działki pod domy letniskowe			+	
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			+	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe	+			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	+			
- place i miejsca publicznych spotkań				+
- miejsca sportu i rekreacji				+
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		+		

Plan Rozwoju Miejscowości Spała

- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe			+	
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	+			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)				+
- ruch tranzytowy			+	
- przyjezdni stali i sezonowi				+
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	+			
- szkoły	+			
- Dom Kultury	+			
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP	+			
- KGW	+			
- Stowarzyszenia	+			

4. Uproszczona analiza SWOT

Silne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> - wysokie walory krajobrazowo – turystyczne, - rezerваты przyrody, - dobrze zachowane środowisko naturalne, - znaczne zalesienie terenów - bogate dziedzictwo kulturowe, - naturalne warunki sprzyjające rozwojowi 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna liczba wyznaczonych szlaków turystycznych, - brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami, - zły stan techniczny dróg, - dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym,

<p>agroturystyki i turystyki, - wiele atrakcji turystycznych - stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, - aktywna i otwarta społeczność lokalna, - działalność COS, - niski stopień przestępczości</p>	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>- wzrost zainteresowania ludności turystyką, - korzystne położenie w pobliżu miast i aglomeracji, - zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej, - napływ kapitału zewnętrznego;</p>	<p>- rosnąca konkurencja na rynku usług agroturystycznych, - duża konkurencja w zakresie pozyskiwania środków unijnych, - brak kapitału na inwestycje infrastrukturalne, - niska siła nabywcza polskiego społeczeństwa, - migracja młodzieży związana z edukacją i poszukiwaniem pracy;</p>

5. Wizja Rozwoju Wsi - ustalenie priorytetów rozwojowych, celów i projektów

Głównym celem rozwoju wsi jest rozwój miejscowości i jej mieszkańców poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, atrakcyjnego położenia geograficznego, dużej ilości obiektów hotelowych oraz wspieranie potencjału ludzkiego.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

- ✓ Rozwój zaplecza hotelowo-gastronomicznego w celu utrzymania rekreacyjno - turystycznego rozwoju gminy
- ✓ Rozbudowę infrastruktury technicznej służącej wzmocnieniu lokalnych możliwości inwestycyjnych i komunikacyjnych
- ✓ Poprawę jakości środowiska naturalnego z uwagi na dużą ilość terenów zielonych w okolicy Spały
- ✓ Tworzenie miejsc pracy poprzez rozwój turystyki i usług hotelowo-gastronomicznych
- ✓ Zachowanie wartości kulturowych i przyrodniczych gminy
- ✓ Promocję Spały i przyległych terenów
- ✓ Aktywizację społeczną mieszkańców Spały
- ✓ Wzrost zadowolenia mieszkańców z warunków życia w miejscowości

OPIS PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA – „Rewaloryzacja zabytkowego parku w Spale (w granicach władania gminy Inowłódz)”

Stan istniejący

Opracowaniem projektu został objęty fragment parku zabytkowego w Spale stanowiący własność, Gminy Inowłódz.

W chwili obecnej na terenie parku wydzielona jest duża liczba działek i całość zespołu parkowego posiada dość zróżnicowaną strukturę własności na którą składają się:

- tereny gminne,
- tereny współwłasności gminy z innymi podmiotami,
- tereny FWP,
- tereny Parafii Rzym. – Kat w Spale,
- tereny prywatne.

Działki „gminne” zajmują łączną powierzchnię ok. 3,5 ha i obejmują:

- na północ od ul. Mościckiego: część parku pomiędzy budynkiem „Dzika” a terenem parafii wraz z drogą dojazdową od północy i przylegający do niej od zachodu kompleks lasu sosnowego, na terenie którego znajduje się budynek mieszkalny oraz zabudowa gospodarcza, a od wschodu teren Zakładu Usług Komunalnych;
- na południe od ul. Mościckiego: fragment parku pomiędzy budynkami „Łosia”, „Jelonkiem”, „Sarenką” i wieżą ciśnień, a kompleksem parku należącego do FWP od południa i budynkiem „Łosia” od zachodu.

Park w Spale został wpisany do rejestru zabytków pod numerem K.S.V/1/22/50 w dniu 23 stycznia 1950 roku. Na jego terenie znajduje się duża liczba budynków o charakterze historycznym powstałych od końca XIX do połowy XX wieku (drewniany kościół wpisany jest do rejestru zabytków) oraz kilka budynków powstałych po II wojnie światowej (część z nich dysharmonizuje z historycznym założeniem zarówno pod względem formy przestrzennej, jak i lokalizacji).

W chwili obecnej teren całego parku jest przestrzennie podzielony i w wielu fragmentach poprzegradzany różnymi typami ogrodzeń (betonowe, drewniane, z siatki, murowane). Ma to związek z opisanym powyżej znacznym zróżnicowaniem struktury własności i związanymi z tym różnymi formami użytkowania terenu. Mamy tu obecnie w zasadzie zespół kilku wewnątrz funkcjonalno-przestrzennych, które nie posiadają spójnej kompozycji, właściwej dla zabytkowego założenia.

Na teren parku w chwili obecnej prowadzi kilka wejść i trudno wyznaczyć wejście główne. Częściowemu zatarciu uległy dawne osie kompozycyjne i widokowe założenia. Bez problemu można natomiast określić dominantę formalną założenia, jaką była nieprzerwanie od II

połowy XIX wieku letnia rezydencja (tj. od czasu powstania w II połowie XIX wieku na tym terenie carskiego pałacyku myśliwskiego rozbudowanego na początku XX wieku jako pałac prezydencki), której fundamenty są doskonale czytelne w południowej części spalskiego parku (na południe od południowego fragmentu „gminnej” części parku).

Pod względem przyrodniczym park stanowi duże bogactwo starodrzewia. Jego skład gatunkowy nie jest bardzo zróżnicowany. Jedynie we fragmencie parku w części północnej (rejon kościoła i „Dzika”) obok gatunków pospolitych rośnie spora liczba roślin introdukowanych, a między nimi pojedyncze, okazowe egzemplarze gatunków rzadko spotykanych. Na szczególną uwagę zasługują malownicze grupy drzew w sąsiedztwie kościoła oraz liczne stare sosny, będące prawdziwą ozdobą parku i świadczące o jego pierwotnym charakterze.

Najliczniej występującymi gatunkami są dęby szypułkowe i sosny pospolite. Starodrzew szacuje się na ok. 120 lat, choć pojedyncze drzewa mogą być nieco starsze, co świadczy o wkomponowaniu założenia w istniejący wcześniej drzewostan. Część parku w okolicach kościoła i budynku „Dzika” jest dużo młodsza i bardziej zróżnicowana wiekowo (pojedyncze drzewa w wieku ok. 80 lat i duża liczba młodych nasadzeń w wieku do 20 lat).

Niestety niekorzystna jest struktura wiekowa drzewostanu parkowego. Piękne i okazałe sosny w przeważającej liczbie wstępują w okres powolnego zamierania, a na ich miejsce wchodzi młode dęby. Sytuacja taka jest niekorzystna i bez szybkiej ingerencji doprowadzi do generalnej zmiany charakteru parku, dla którego charakterystyczne było wykorzystanie naturalnego lasu sosnowego dającego specyficzny nastrój i mikroklimat.

Pod względem plastycznym na uwagę zasługują: szczątki alei wjazdowej, żywopłoty grabowe i ligustrowe wzdłuż dróg dojazdowych oraz okazałe drzewa w pobliżu ruin pałacu i w sąsiedztwie kościoła.

Na terenie całego parku rosną liczne samosiewy zacierające historyczny układ, a stan zdrowotny starodrzewia nie jest zadowalający. Konieczne jest działanie w celu „odbudowy” drzewostanów sosnowych i oczyszczania wnętrza parkowych z chaotycznych nasadzeń przypadkowych gatunków.

Projekt koncepcyjny

Projekt koncepcyjny rewaloryzacji parku przedstawia sposób zagospodarowania fragmentu założenia parkowego stanowiącego własność gminy Inowłódz. W układzie przestrzennym ww. fragmentu założenia wyróżnić należy dwie części:

- Część parkową na południe od ul. Mościckiego o charakterze leśnym;
- Część parkową na północ od ul. Mościckiego wokół fontanny o charakterze parku spacerowego;
- Część parkową przy zachodniej granicy przy ul. Wojciechowskiego o charakterze leśnym;
- Teren Zakładu Usług Komunalnych o charakterze zaplecza gospodarczego;
- Pasy zieleni wzdłuż dróg.

W trzech pierwszych częściach działania projektowe sprowadzają się do uporządkowania parku, starannego odchwaszczenia terenu i założenia trawników, przeprowadzenia niezbędnych zabiegów na drzewach oraz prowadzenia układu ścieżek spacerowych (przewiduje się nawierzchnie żwirowe i z kostki granitowej) i dokonania nasadzeń uzupełniających. Zaprojektowano nasadzenia drzew z przewagą gatunków już występujących na terenie parku i krzewów z uwzględnieniem gatunków szczególnie ozdobnych i jednocześnie odpornych na trudne warunki siedliskowe. Kompozycja łącząca istniejące nasadzenia uzupełnione z projektowanymi nasadzeniami roślin o wybitnych wartościach dekoracyjnych (magnolie, azalie, kolekcja krzewów iglastych, a także rośliny okrywkowe) stworzy w przyszłości bardzo atrakcyjne miejsca w dotychczas zaniedbanym parku. Roślinność ekranująca elementy dysharmonizujące z zabytkową kompozycją założenia (współczesne budynki wczasowe) pozwoli na osłonięcie niekorzystnie oddziałujących obiektów od ogólnodostępnej części parku, dając jej poczucie intymności i odizolowania od agresywnej zabudowy.

W celu pełnego udostępnienia walorów parku i stworzenia odpowiedniego standardu wypoczynku konieczna jest budowa ciągów komunikacyjnych pieszych i jezdnych (o nawierzchni naturalnej) oraz właściwego wyposażenia parku. Na terenie całego parku wzdłuż alei i w miejscach szczególnie atrakcyjnych proponuje się ustawienie stylizowanych ławek parkowych. Niezbędne jest również właściwe oświetlenie terenu. Stylizowane lampy wzdłuż

alei wjazdowej oraz podświetlenie fontanny i najbardziej ciekawych elementów parku nada właściwą oprawę obiektowi.

6. Wdrażanie PRM; harmonogram wdrażania

Wdrażanie Planu Rozwoju Miejscowości					
Cel główny	Cele	Projekty	Priorytet termin	Kto jest odpowiedzialny	Uwagi

Zwiększenie atrakcyjności wsi pod względem turystyczno – kulturowym.	Cel 1				
	Rozwój turystyki	Rekonstrukcja zabytkowego parku	1	Rada Sołectwa, Gmina	
		Ustawienie kolejnych punktów świetlnych w miejscowości	2	Rada Sołectwa, Gmina	
		W ramach przebudowy drogi krajowej budowa chodników	3	Rada Sołectwa Gmina	
		Ustawienie tablicy informacyjnej dot. historii parku	4	Gmina	
	Cel 2				
	Nazwa celu Rozwój kultury	Odnowa dziedzictwa kulturowego wsi	1	Rada Sołectwa, Gmina	
		Renowacja zabytków	2	Rada Sołectwa, Gmina	
		Renowacja otoczenia zabytków	3	Rada Sołectwa, Gmina	
	Cel 3				
	Promocja wsi	Druk ulotek reklamowych	1	Rada Sołectwa, Gmina	
		Wydawanie biuletynów informacyjnych	2	Rada Sołectwa, Gmina	
		Organizacja imprez o zasięgu regionalnym	3	Rada Sołectwa, Gmina	

7. Kosztorys oraz harmonogram realizacji planowanego przedsięwzięcia

L.p.	Zakres robót	Kwota BRUTTO (ZŁ)
------	--------------	-------------------

Plan Rozwoju Miejscowości Spała

1	Wykonanie robót przygotowawczych	9297,00
2.	Wykonanie nawierzchni pieszych, pieszo-jezdnych i placów wypoczynkowych z kostki granitowej i nawierzchni żwirowej – etap I	198 385,00
3.	Wykonanie nawierzchni pieszych, pieszo-jezdnych i placów wypoczynkowych z kostki granitowej i nawierzchni żwirowe – etap II	45 977,00
4.	Ścinanie drzew twardych	3603,00
5.	Wykonanie konserwacji i pielęgnacji drzewostanu	72 203,00
6.	Wykonanie trawników parkowych i dywanowych	32 489,00
7.	Sadzenie drzew liściastych i iglastych, krzewów oraz roślin	59 321,00
8.	Montaż ławek	31 120,00
9.	Ustawienie koszy na śmieci	19 089,00
10.	Zakup i montaż tablic informacyjnych	5 508,00
11.	Zakup i montaż źródła firmy	4 499,00
12.	Budowa trejaży	17 214,00
13.	Budowa fontanny	42 428,00
RAZEM		541 133,00

Plan Rozwoju Miejscowości Spała

Lata	2006	2007			
Kwartaly	IV	I	II	III	IV
Wykonanie robót przygotowawczych					
Wykonanie nawierzchni pieszych, pieszo-jezdnych i placów wypoczynkowych z kostki granitowej i nawierzchni żwirowej – etap I					
Wykonanie nawierzchni pieszych, pieszo-jezdnych i placów wypoczynkowych z kostki granitowej i nawierzchni żwirowe – etap II					
Ścinanie drzew twardych					
Wykonanie konserwacji i pielęgnacji drzewostanu					
Wykonanie trawników parkowych i dywanowych					
Sadzenie drzew liściastych i iglastych, krzewów oraz roślin					
Montaż ławek					
Ustawienie koszy na śmieci					
Zakup i montaż tablic informacyjnych					
Zakup i montaż zdroju firmy					
Budowa trejaży					
Budowa fontanny					

Monitorowanie, ocena, komunikacja społeczna planu

Wśród instrumentów społecznych jako najważniejszy należy wymienić współdziałanie. Uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne są ważnym elementem skutecznego zarządzania opartego o zasady zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości lokalnej społeczności. Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Nie należy dopuszczać do sytuacji, w których o planowanych zamierzeniach dowiadują się oni z innych źródeł np. od sąsiadów. W takim przypadku możliwe jest zajęcie postawy negatywnej w stosunku do planowanej inwestycji. Jak uczy doświadczenie, wydłuża to, a nawet czasem uniemożliwia realizację planowanych celów.

W szczególności szkolenia powinny być organizowane dla:

1. pracowników administracji
2. samorządów mieszkańców
3. nauczycieli szkół wszystkich szczebli
4. lokalnych liderów
5. dyrekcji i kadry firm znajdujących się na terenie sołectwa

Edukacja i informacja są ze sobą ściśle związane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.